

Recenze

STANĚK, Antonín. *Kvalitativní výzkum profesní identity učitele výchovy k občanství. Výzkumná zpráva z kvalitativního výzkumu konstrukce profesní identity výchovy k občanství prostřednictvím případové studie.* Praha: Epoque, 2010.

Denisa LABISCHOVÁ

Předložená publikace je výstupem postdoktorandského grantu Grantové agentury České republiky č. GP406/09/P126 *Konstrukce profesní identity učitele výchovy k občanství prostřednictvím případové studie*. Výzkumným projektem autor navázal na svou dosavadní publikační činnost v oborové didaktice občanské výchovy, resp. občanského a společenskovedního základu a v souladu s aktuálními trendy v metodologii pedagogického výzkumu zaměřil svou pozornost především na kvalitativní výzkum, jenž v české oborové didaktice dosud absentuje.

Teoretická pasáž se dotýká jak stavu současného pedagogického výzkumu u nás i v zahraničí, tak problematiky formování v českém prostředí stále poddimenzované oborové didaktiky výchovy k občanství. Výzkumné cíle odrážejí specifika oborové didaktiky (výchova k občanství jakožto obor společensky exponovaný i nedoceňovaný, jehož specifickým rysem je multidisciplinarita) a korespondují s výzkumným záměrem. Monografie přináší velmi důkladně zpracovaný přehled nejnovější české i zahraniční odborné literatury věnované metodologii kvalitativního výzkumu v oborových didaktikách, autor se opírá

zejména o práce T. Janíka, L. S. Schulmana, R. Švaříčka a dalších. Výzkumným nástrojem pro případové studie se v tomto kvalitativním šetření stalo zúčastněné pozorování s využitím metody stínování, videozáznamu vyučovaných hodin, polostrukturovaného hloubkového rozhovoru a biografické výpovědi, tedy metod a technik v českém výzkumu dosud stále nedoceněných.

K pojetí výzkumu je třeba poznamenat, že i za použití triangulace je výzkumný soubor dvou učitelek akceptovatelný pouze jako metodologická sonda k rozsáhlejšímu výzkumnému šetření, jež slouží k ověření použitelnosti zvolených metod, otevřeného kódování a kategorizace, z výzkumných zjištění však nelze vyvozovat obecnější závěry. Autor si je této skutečnosti vědom a klade akcent především na deskripci metodologie. V tomto ohledu přináší práce mnohé metodologické náměty pro další, reprezentativnější šetření v oblasti didaktiky sociálně humanitních věd, jejichž předpokladem bude vzhledem k časové i obsahové náročnosti formování kvalitních expertních a výzkumných týmů. Jistou výhradu mám dále k prezentaci dílčích výsledků, vyznačující se jistou nerovnoměrností. Podrobněji jsou popsána zejména zjištění hloubkového rozhovoru, větší pozornost mohla být věnována analýze dat získaných stínováním a videozáznamy, jakož i detailnější popis zvoleného kódování a kategorizace, neboť právě kategoriální systém by se mohl stát východiskem dalších tematicky spjatých kvalitativních výzkumů a následné komparace.

Přes uvedené připomínky považuji práci za velmi zajímavou, s velmi dobrou stylistickou úrovní. Věřím, že se stane inspirací pro obdobné výzkumy, neboť odborná úroveň empirického výzkumu je nezbytným předpokladem akademického ukotvení oborové didaktiky jako plnohodnotné vědecké disciplíny.